

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

14.03.2024 № 70/10-р/к

Справа № 3/02-71-21

м. Харків

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 3/02-71-21 про порушення КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «СУМИ-ФАРМ» (далі – КП СОР «СУМИ-ФАРМ») законодавства про захист економічної конкуренції та подання відділу досліджень і розслідувань в Сумській області від 27.02.2024 № 70-03/111-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України¹ від 17.05.2016 № 15 розпочато розгляд справи № 03-06/06-2016 за ознаками вчинення КП СОР «СУМИ-ФАРМ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною 1 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринках препаратів інсуліну та засобів їх введення, що відпускаються хворим за відповідними рецептами лікарів комунальних лікувально-профілактичних закладів в межах адміністративно-територіальних одиниць, на території яких здійснювалося забезпечення хворих у 2015 році (у період з дати укладення договорів на відшкодування вартості препаратів інсуліну та засобів їх введення до 31.12.2015), в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, що полягає у встановленні і застосуванні у 2015 році таких роздрібних цін на препарати інсуліну та засоби їх введення, що перевищують рівень відповідних цін, встановлених іншими суб'єктами господарювання, які здійснювали відпуск препаратів інсуліну та засобів їх введення.
- (2) Листом Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету

¹Відповідно до підпункту 6.7 пункту 6 розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) з 01.06.2020 припинено Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України шляхом приєднання до Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України. Відповідно до підпункту 7.6 пункту 7 вказаного Розпорядження, з 02.06.2020 найменування Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України змінено на Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

України від 17.05.2016 № 03-06/814 копія розпорядження про початок розгляду справи направлена КП СОР «СУМИ-ФАРМ».

- (3) Листом Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 17.05.2016 № 03-06/815 УПРАВЛІННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ (далі – Управління СБУ в Сумській області) повідомлено про початок розгляду справи.
- (4) Розпорядженням адміністративної колегії Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 18.02.2021 № 70/73-рп/к матеріали справи № 03-06/06-2016 прийняті до провадження, справі присвоєно новий номер – 3/02-71-21.
- (5) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 12.04.2023 № 70/56-рп/к збір та аналіз доказів у справі № 3/02-71-21 доручено відділу досліджень і розслідувань в Сумській області.
- (6) Листом від 27.02.2024 № 70-02/С-553 КП СОР «СУМИ-ФАРМ» направлено копію подання з попередніми висновками у справі від 27.02.2024 № 70-03/111-П.
- (7) Лист від 27.02.2024 № 70-02/С-553 направлено за місцезнаходженням КП СОР «СУМИ-ФАРМ» рекомендованим відправленням за номером 06000992991374. У зв'язку з відсутністю адресата за вказаною адресою, його повернуто на зворотну адресу Відділення, що підтверджено довідкою про причини повернення/досилання (ф.20).
- (8) На офіційному сайті Антимонопольного комітету України <https://eastmtv.amcu.gov.ua> 06.03.2024 розміщено інформацію щодо попередніх висновків у справі № 3/02-71-21, із зазначенням дати, часу і місця розгляду справи.
- (9) Листом від 27.02.2024 № 70-02/С-554 Управлінню СБУ в Сумській області направлено копію подання з попередніми висновками у справі від 27.02.2024 № 70-03/111-П.

2. Заявник

- (10) Управління СБУ в Сумській області є органом державної влади. Згідно з відомостями ЄДР основним видом діяльності є (інформація з обмеженим доступом).

3. Відповідач

- (11) КП СОР «СУМИ-ФАРМ», ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом), місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом).
- (12) Відповідно до інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) дата державної реєстрації КП СОР «СУМИ-ФАРМ»: 17.03.1997, дата запису: 13.12.2004, номер запису 16321200000000746, перебуває в стані припинення з 02.07.2021, внесено рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи в результаті її ліквідації.
- (13) За інформацією з ЄДР основним видом економічної діяльності КП СОР «СУМИ-ФАРМ» є (інформація з обмеженим доступом)).
- (14) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП СОР «СУМИ-ФАРМ» є суб'єктом господарювання.

4. Нормативно-правове регулювання

- (15) Правовідносини, пов'язані зі створенням, реєстрацією, виробництвом, контролем якості та реалізацією лікарських засобів у 2015 році було урегульовано Законом України «Про лікарські засоби» (у редакціях від 01.01.2015-25.01.2015), статтею 3

якого було закріплено, що з метою реалізації права громадян України на охорону здоров'я, держава забезпечує доступність найнеобхідніших лікарських засобів.

- (16) Реалізація вказаного положення відбувалась шляхом здійснення державного регулювання цін на лікарські засоби в Україні шляхом встановлення граничних рівнів постачальницько-збутових надбавок та граничних торговельних (роздрібних) надбавок, а також шляхом впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань.
- (17) В цей же час в даній сфері суспільних відносин діяла постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 № 1303 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань» (далі – *Постанова № 1303*), яка врегульовувала безоплатний відпуск за рецептами лікарів, зокрема, препаратів інсуліну.
- (18) *Постановою № 1303* встановлено, що:
- безоплатний або пільговий відпуск лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування провадиться аптеками за рецептами, виписаними лікарями лікувально-профілактичних закладів за місцем проживання цих осіб за певними категоріями захворювань (зокрема, діабет (цукровий і нецукровий));
 - безоплатно (і на пільгових умовах) відпускаються лікарські засоби, внесені до Переліку лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади й установи охорони здоров'я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевих бюджетів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.1996 № 1071 «Про порядок закупівлі лікарських засобів закладами та установами охорони здоров'я, що фінансуються з бюджету» (далі - *Постанова № 1071*).
- (19) При цьому слід зазначити, що з метою врегулювання в області механізму безоплатного забезпечення препаратами інсуліну осіб, хворих на цукровий та нецукровий діабет, Сумська обласна рада прийняла рішення від 22.05.2015 «Про заходи щодо врегулювання питання забезпечення препаратами інсуліну осіб, хворих на діабет» (далі - *Рішення Обласної ради*), яким:
- 1) затверджено Тимчасовий порядок використання коштів субвенції обласного бюджету на забезпечення лікування хворих на цукровий діабет (далі - *Тимчасовий порядок використання коштів субвенції*);
 - 2) рекомендовано Сумській обласній державній адміністрації розробити та затвердити критерії відбору суб'єктів господарювання, які будуть здійснювати на території області відпуск препаратів інсуліну на підставі пільгових рецептів та отримувати відшкодування їх вартості відповідно до *Тимчасового порядку використання коштів субвенції*;
 - 3) зобов'язано районні державні адміністрації та виконавчі комітети міських рад (міст обласного підпорядкування) організувати визначення переліків суб'єктів господарювання, які будуть здійснювати відпуск препаратів інсуліну на відповідній території області.
- (20) Згідно із *Рішенням Обласної ради* механізм забезпечення хворих на цукровий діабет препаратами інсуліну та засобами їх введення в межах окремих адміністративних територій Сумської області у 2015 році полягав в наступному:
- хворі на цукровий і нецукровий діабет, що потребують інсулінотерапії на

амбулаторному етапі лікування та знаходяться на диспансерному обліку в закладах охорони здоров'я, що засновані на комунальній формі власності, забезпечуються препаратами інсуліну в межах бюджетних коштів по КФК 081009 на поточний рік;

- препарати інсуліну виписуються хворим на цукровий і нецукровий діабет лікарями (терапевт, ендокринолог, дитячий ендокринолог, сімейний лікар) комунального лікувально-профілактичного закладу (далі – *Комунальний ЛПЗ*) за місцем диспансерного нагляду хворого на цукровий діабет на рецептурних бланках форми ф-1, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2005 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.07.2005 за № 782/11062 (із змінами); рецепт діє протягом 1 місяця з моменту його видачі та зберігається у суб'єкта господарювання не менше трьох років;

- безоплатний відпуск препаратів інсулінів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування хворих на цукровий і нецукровий діабет здійснюється аптечними закладами, які уклали з виконавчими комітетами міських рад чи іншими розпорядниками бюджетних коштів (*Комунальними ЛПЗ*) договори про відшкодування витрат, пов'язаних з відпуском лікарських засобів для лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет безоплатно і на пільгових умовах громадянам, які мають на це право відповідно до законодавства (далі - *Договори про відшкодування витрат*);

- аптечний заклад щомісяця складає реєстр відпущених препаратів інсуліну, в якому стосовно кожного препарату інсуліну зазначається його міжнародна непатентована та торговельна назва, дозування, форма випуску, кількість одиниць в упаковці, кількість відпущених упаковок, ціна відшкодування, фактична ціна відпуску, зазначене у рецепті найменування закладу охорони здоров'я, сума, що підлягає відшкодуванню за звітний період відповідному аптечному закладу;

- підписаний керівником суб'єкта господарювання реєстр подається щомісяця до 5 числа місяця, що настає за звітним періодом, райдержадміністрації чи міськвиконкому міста обласного значення або уповноваженому ними органу (розпорядник бюджетних коштів), для відшкодування суб'єкту господарювання зазначеної в реєстрі суми вартості препаратів інсуліну протягом 10 днів з дня його отримання;

- розпорядники бюджетних коштів сплачують (відшкодовують) вартість отриманих пільговою категорією населення лікарських засобів згідно з наданими реєстрами шляхом безготівкового банківського переказу коштів на розрахунковий рахунок Постачальника (аптечного закладу);

- контроль за організацією забезпеченням хворих на цукровий діабет препаратами інсуліну в області покладено на обласну державну адміністрацію в особі управління охорони здоров'я.

(21) *Договори про відшкодування витрат*, укладені у 2015 році, передбачали, що:

- **аптека** забезпечує наявність та необхідну кількість препаратів інсулінів, проводить їх відпуск хворим на діабет, які мають на це право відповідно до законодавства, на підставі безкоштовних пільгових рецептів, виписаних *Комунальними ЛПЗ за місцем проживання цих осіб*, у межах загальної суми *Договору про відшкодування витрат*, та своєчасно надає *Комунальним ЛПЗ* реєстри вищезазначених рецептів за відповідний період;

- *Комунальні ЛПЗ* (чи інші розпорядники бюджетних коштів) сплачують вартість отриманих хворими препаратів інсулінів шляхом безготівкового переказу коштів на розрахунковий рахунок аптеки в розмірі 100% від фактичної вартості відпущеного товару (можливо з відстрочкою платежу до надходження бюджетного фінансування).
- (22) *Тимчасовий порядок використання коштів субвенції* визначає механізм використання коштів субвенції з обласного бюджету на забезпечення лікування хворих на цукровий і нецукровий діабет для відшкодування вартості препаратів інсуліну суб'єктам господарювання, які провадять господарську діяльність на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з роздрібною торгівлю лікарськими засобами, незалежно від форми власності та підпорядкування, аптечні заклади яких розташовані на території Сумської області. Відповідно до *Тимчасового порядку використання коштів субвенції* хворі забезпечуються препаратами інсулінів в межах затверджених асигнувань обласного бюджету (лист Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації від 10.08.2016 № 01-25/28/1450, вх. № 03-10/1987 від 17.08.2016).
- (23) На виконання *Рішення Обласної ради* розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації (далі – *Сумська ОДА*) від 29.05.2015 № 281-ОД «Про затвердження критеріїв відбору суб'єктів господарювання, які будуть здійснювати на території Сумської області відпуск препаратів інсуліну» затверджено Критерії відбору суб'єктів господарювання, які будуть здійснювати на території Сумської області відпуск препаратів інсуліну на підставі пільгових рецептів (далі – *Критерії відбору*), до яких, окрім наявності відповідної ліцензії, віднесено:
- наявність договорів з постачальниками по повному асортименту препаратів для осіб, хворих на цукровий та нецукровий діабет;
 - забезпечення вимог «холодового ланцюга» при отриманні, зберіганні, транспортуванні та відпуску препаратів інсуліну;
 - наявність приміщень з холодильними камерами чи холодильниками;
 - наявність спеціалізованого автотранспорту;
 - наявність кваліфікованого персоналу для приймання, обліку, контролю якості та відпуску препаратів інсуліну;
 - наявність технічного забезпечення для ведення єдиного електронного реєстру відпущених лікарських засобів для хворих на цукровий та нецукровий діабет;
 - дотримання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 № 955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і виробу медичного призначення» (далі – *Постанова № 955*) під час встановлення відпускних цін на препарати (акти перевірок контролюючих органів за 2013-2014 роки);
 - досвід роботи з реалізації пілотних проектів або виконання аналогічних програм.
- (24) За інформацією, наявною в матеріалах справи та отриманою від районних державних адміністрацій (далі – райдержадміністрації) та виконавчих комітетів міських рад (далі – міськвиконкоми), на території Сумської області певні райдержадміністрації та міськвиконкоми у 2015 році доручали відповідним центральним районним лікарням (розпорядникам бюджетних коштів) як уповноваженим органам здійснити відбір аптечних закладів для відпуску препаратів інсуліну за *Критеріями відбору*, інші самостійно чи разом із ЦРЛ обирали суб'єктів господарювання для відпуску препаратів інсуліну за *Критеріями відбору*, решта обрали такі аптечні заклади ще до прийняття *Рішення Обласної ради* та визначення *Сумською ОДА* зазначених критеріїв (відповідні документи наявні в матеріалах справи).

- (25) Відповідно до листа Глухівського міськвиконкому від 10.07.2015 № 03-17/707 (вх. № 03-10/2494 від 14.07.2015), листа Глухівської райдержадміністрації від 09.07.2015 № 01-48/1742 (вх. № 03-10/2450 від 10.07.2015), у 2015 році процес обрання КП СОР «СУМИ-ФАРМ» для відпуску препаратів інсуліну відповідним хворим м. Глухів та Глухівського району відбувався у такій послідовності:
- при заступнику міського голови м. Глухів 22.06.2015 було проведено нараду, куди були запрошені керівники усіх аптечних закладів, що здійснювали діяльність на території міста Глухова;
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АПТЕКА № 19» та ГЛУХІВСЬКИЙ МІЖРАЙОННИЙ АПТЕЧНИЙ СКЛАД відмовилися від пропозиції здійснювати відпуск препаратів інсуліну за пільговими рецептами;
 - на нараді керівник КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «МІЖЛІКАРНЯНА АПТЕКА № 194» повідомив про укладення договору доручення з метою співробітництва з КП СОР «СУМИ-ФАРМ» і про можливість відпускати препарати інсуліну від імені КП СОР «СУМИ-ФАРМ» (за відсутності у останнього аптечного закладу на адміністративній території).
- (26) Деякі міськвиконкоми, райдержадміністрації чи центральні районні лікарні (розпорядники бюджетних коштів) як уповноважені органами влади чи органами місцевого самоврядування особи, не оголошуючи про відбір суб'єктів господарювання, обрали КП СОР «СУМИ-ФАРМ», як таке, що звернулось із пропозицією забезпечити у 2015 році амбулаторних хворих на відповідній адміністративній території препаратами інсулінів.
- (27) Зокрема, у такий спосіб було здійснено надання виключного права КП СОР «СУМИ-ФАРМ» на відпуск препаратів інсуліну хворим на цукровий та нецукровий діабет:
- м. Ромни та Роменського району (лист Роменської райдержадміністрації від 19.10.2015 № 2930, вх. № 03-10/3438 від 21.10.2015);
 - м. Шостка та Шосткинського району (лист виконавчого комітету Шосткинської міської ради від 10.07.2015 № 01-20/1874, вх. № 03-10/2453 від 10.07.2015);
 - Великописарівського району (лист Великописарівської райдержадміністрації від 10.07.2015 № 05-10/1646, вх. № 03-10/2452 від 10.07.2015).
- (28) Відділ охорони здоров'я СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ наказом від 20.05.2015 за № 122/1 «Про організацію забезпечення препаратами інсулінів населення міста Суми» надав виключні права КП СОР «СУМИ-ФАРМ» щодо відпуску препаратів інсуліну за рецептами, виписаними лікарями комунальних установ «Сумська міська клінічна лікарня №1», «Сумська міська клінічна лікарня №4», «Сумська міська клінічна лікарня №5», «Сумська міська дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди», комунального закладу «Центр первинної медико-санітарної допомоги №3», попри те, що відповідні заявки були подані ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АПТЕКА № 195» (далі – ТОВ «АПТЕКА № 195»), ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я» (далі – ТОВ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я») (у зв'язку з цим Сумським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України розглянуто справу № 03-06/42-2015 та прийнято рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції від 28.12.2015 № 49).
- (29) У квітні 2015 року Охтирська центральна районна лікарня та на початку травня 2015 року Буринська центральна районна лікарня ім. професора М.П. Новаченка провели торги на закупівлю препаратів інсуліну у відповідності до діючого на той час Закону України «Про здійснення державних закупівель».

- (30) За результатами обрання розпорядниками бюджетних коштів укладались *Договори про відшкодування витрат*, відповідно до яких суб'єкти господарювання мали відповідати за наявність препаратів інсулінів та вчасно і у повному обсязі закуповувати їх за рахунок власних коштів.
- (31) Слід зазначити, що у 2015 році ціноутворення на препарати інсулінів мало свою специфіку - при формуванні роздрібних цін, за якими мало здійснюватися відшкодування вартості препаратів інсуліну, аптечним закладам належало керуватися *Постановою № 955* (за відсутності референтних цін).
- (32) *Постанова № 955* визначає, що на лікарські засоби і вироби медичного призначення, оптово-відпускні ціни на які включені до реєстру оптово-відпускних цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення та які придбаваються повністю або частково за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, граничні постачальницько - збутові надбавки не вище ніж 10 відсотків зареєстрованої оптово-відпускної ціни з урахуванням мита, податку додану вартість та граничні торговельні (роздрібні) надбавки не вище ніж 10 відсотків закупівельної ціни з урахуванням податку на додану вартість.

5. Обставини Справи

- (33) Справу розпочато за результатами розгляду подання Управління СБУ в Сумській області від 13.05.2016 № 8820 (вх. № 01-25/1184 від 16.05.2016) щодо ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях КП СОР «СУМИ-ФАРМ» по встановленню у 2015 році при відпуску препаратів інсуліну та засобів їх введення за пільговими/безплатними рецептами лікарів комунальних лікувально-профілактичних закладів у певних адміністративних територіях Сумської області найвищих роздрібних цін на зазначені препарати порівняно із відповідними роздрібними цінами, встановленими ТОВ «АПТЕКА №195», ПРИВАТНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МЕДСЕРВІС» (далі – ПП «МЕДСЕРВІС»), ТОВ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я», які також здійснювали відпуск препаратів інсуліну в межах інших адміністративно-територіальних одиниць області.
- (34) Як встановлено у ході розгляду Справи, у 2015 році КП СОР «СУМИ-ФАРМ» було надано виключне право відпуску препаратів інсуліну на суму виділених бюджетних асигнувань шляхом укладення *Договорів про відшкодування витрат*:
- від 01.07.2015 №315 (з терміном дії до 31.12.2015) на суму 463 600 грн. – із Глухівською центральною районною лікарнею;
 - від 15.06.2015 №284/367 (з терміном дії до 31.12.2015) на суму 263 400 грн. – із комунальним закладом «Шосткинська центральна районна лікарня»;
 - від 02.06.2015 №248 (з терміном дії до 31.12.2015) на суму 853 700 грн. - із Роменською центральною районною лікарнею;
 - від 02.06.2015 №277 (з терміном дії до 31.12.2015) на суму 332 500 грн. - із Краснопільською центральною районною лікарнею;
 - від 27.05.2015 №268 (з терміном дії до 31.12.2015) на суму 279 600 грн. – із Великописарівською центральною районною лікарнею;
 - від 06.08.2015 №132 (з терміном дії до 31.12.2015) на суму 56 800 грн. - із Середино-Будською центральною районною лікарнею;
 - від 22.05.2015 №2205 (з терміном дії до 31.12.2015) на суму 5 253 400 грн. - із *Відділом охорони здоров'я СМР* (щодо забезпечення хворих за рецептами комунальних установ «Сумська міська клінічна лікарня №1», «Сумська міська клінічна лікарня № 4», «Сумська міська клінічна лікарня № 5», «Сумська міська

дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» та комунального закладу «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 3»).

- (35) Таким чином, єдиним продавцем препаратів інсуліну у 2015 році у межах м. Глухів та Глухівського району, м. Шостка та Шосткинського району, м. Ромни та Роменського району, Середино-Будського, Великописарівського, Краснопільського районів та м. Суми було КП СОР «СУМИ-ФАРМ».
- (36) При цьому, у 2015 році в Сумській області препарати інсулінів реалізовували інші суб'єкти господарювання, зокрема: в межах Кролевецького району ПП «МЕДСЕРВІС», в межах м. Конотоп та Конотопського району – ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФАРМ-СОЮЗ», в межах Білопільського району – КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «ЦЕНТРАЛЬНА РАЙОННА АПТЕКА № 5» та ТОВ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я», в межах м. Лебедин та Лебединського району - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я» та ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТОРГОВИЙ ДІМ «МЕДСВІТ» (ДАЛІ – ТОВ «ТД «МЕДСВІТ»)), в межах Сумського району - ТОВ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я» та ТОВ «АПТЕКА №195», в межах Ямпільського району - ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ ЛАВРИНЕНКО Н.Я., в межах Тростянецького району - ТОВ «ТД «МЕДСВІТ» та ТОВ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я», в межах Липоводолинського району - ТОВ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я», в межах Путивльського району ТОВ «ТД «МЕДСВІТ», в межах Недригайлівського району - ТОВ «АПТЕКА №195».
- (37) У 2015 році КП СОР «СУМИ-ФАРМ» закуповувало препарати інсуліну та засоби їх введення самостійно, за договором із єдиним оптовим постачальником – ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРФАРМГРУП» (м.Київ) (далі – ТОВ «УКРФАРМГРУП», *Постачальник*).
- (38) Варто зазначити, що КП СОР «СУМИ-ФАРМ» при цьому мало діючі договори на поставку лікарських засобів та виробів медичного призначення із такими оптовими постачальниками лікарських засобів (в тому числі препаратів інсулінів), як ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БАДМ» (від 29.12.2014 № 162/00820), ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТОМАШ» (від 02.01.2013 № 67, від 02.01.2016 № 64), АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МЕДФАРКОМ-ЦЕНТР» (від 29.12.2014 № 167, від 04.01.2016 № 26ХА).
- (39) За повідомленням ТОВ «УКРФАРМГРУП» (лист від 13.03.2017 № 107, вх. № 02-10/630 від 17.03.2017), окрім КП СОР «СУМИ-ФАРМ», іншим суб'єктам господарювання у 2015 році препарати інсулінів товариством не постачались.
- (40) За результатами аналізу закупівельних цін на препарати інсулінів, що закуповувалися КП СОР «СУМИ-ФАРМ», ТОВ «ТД «МЕДСВІТ», ТОВ «АПТЕКА № 195», ПП «МЕДСЕРВІС», ТОВ «СУМСЬКИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я», які також уклали *Договори про відшкодування витрат* та набули право відпуску препаратів інсуліну в інших, ніж КП СОР «СУМИ-ФАРМ» територіальних межах, оптово-відпускні ціни ТОВ «УКРФАРМГРУП» на препарати інсулінів були найвищими серед оптових постачальників, які здійснювали поставки переліченим аптечним закладам.
- (41) Відносини між КП СОР «СУМИ-ФАРМ» та ТОВ «УКРФАРМГРУП» щодо купівлі-продажу препаратів інсуліну у 2015 році ґрунтувалися на договорі від 04.06.2015 № 11 (далі – *Договір № 11*), згідно із яким ТОВ «УКРФАРМГРУП» виступало Постачальником, а КП СОР «СУМИ-ФАРМ» - Покупцем. За договором поставка товару (препаратів інсулінів, перелік яких визначено у специфікації) мала здійснюватися окремими партіями, асортимент та якість яких визначається сторонами

шляхом оформлення заявок та вказується у товарно-супровідних документах на кожну партію.

- (42) Як визначено у пункті 3.1. *Договору № 11*, ціна кожного виду товару погоджена сторонами і зазначається у видаткових накладних. Водночас у пункті 3.3. *Договору №11* замість суми договору зазначено: «*Ціна Договору відповідає загальній вартості Товару, поставленого за цим Договором на протязі його дії та відповідає сукупній вартості кожної окремої партії Товару згідно видаткових накладних Постачальника*» (мовою оригіналу).
- (43) *Договором № 11* визначено такі умови розрахунку: «Покупець здійснює оплату за кожну окрему партію Товару шляхом безготівкового перерахування грошових коштів на розрахунковий рахунок Постачальника згідно дати оплати, вказаної у відповідній накладній, та дати підписання уповноваженими Сторонами видаткової накладної, тобто з моменту приймання Покупцем чергової партії Товару».
- (44) Специфікація (додаток № 1 до договору) містить перелік препаратів інсулінів, що закуповуються *Підприємством*, та оптову-відпускну ціну на кожен з них.
- (45) Отже, зважаючи, що *МОЗ України* референтні ціни на препарати інсуліну та засоби їх введення було встановлено лише у 2016 році (наказ *МОЗ України* від 21.11.2016 № 1264 «Про затвердження реєстру референтних цін»), КП СОР «СУМИ-ФАРМ» у 2015 році мало закуповувати та відпускати препарати інсуліну за цінами, встановленими з урахуванням приписів *Постанови № 955*, тобто, роздрібні ціни на препарати інсулінів належать до категорії регульованих цін.
- (46) В ході розгляду справи КП СОР «СУМИ-ФАРМ», керуючись правами сторони у справі, звернуло увагу на те, що органи Антимонопольного комітету України не наділені повноваженнями щодо контролю за дотриманням державного регулювання цін (лист від 09.06.2016 за № 163, вх. № 03-06/1399 від 09.06.2016).
- (47) Варто зазначити, що відповідно до *Постанови №955* здійснення контролю за додержанням державної дисципліни цін у досліджуваній період було покладено на Державну інспекцію з контролю за цінами. Отже, у разі виявлення фактів щодо застосування учасниками ринків роздрібною торгівлі лікарськими засобами, зокрема, учасниками ринків завищеної торговельної надбавки на лікарські засоби, включені до Національного переліку основних лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 №333 «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби та вироби медичного призначення», та, відповідно, до яких здійснювалося державне регулювання цін (згідно із *Постановою № 955*), матеріали про зазначене порушення мало розглядатися Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів (далі - Держпродспоживслужба), яка була утворена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» (або до її територіальних органів у відповідній територіально-адміністративній одиниці), на яку покладено функції зі здійснення державного контролю (нагляду) за дотриманням вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін.
- (48) Відповідно до підпункту 11 пункту 4 Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 667, Держпродспоживслужба відповідно до покладених на неї завдань у сфері дотримання вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін:
- здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог формування, встановлення та застосування державних регульованих цін;

- здійснює державний нагляд (контроль) за достовірністю інформації, зазначеної у документах про формування, встановлення та застосування державних регульованих цін;
 - надає у випадках, передбачених законодавством, висновки щодо економічного обґрунтування витрат під час формування цін (тарифів) на товари, роботи і послуги, щодо яких запроваджено державне регулювання цін (тарифів);
 - надає органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, суб'єктам господарювання обов'язкові до виконання приписи про усунення порушень вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін.
- (49) Органи Антимонопольного комітету України не наділені повноваженнями щодо здійснення контролю за дотриманням положень інших галузей законодавства, крім законодавства про захист економічної конкуренції.
- (50) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за наявності значної конкуренції на ринку.
- (51) При цьому встановлення факту наявності несправедливих цін має відбуватися шляхом порівняння ціни, встановленої відповідачем на монопольному ринку зі справжньою ринковою ціною на порівняному ринку.
- (52) Під порівнюваним ринком розуміється такий ринок, який є схожим на той, де є домінуючий суб'єкт господарювання, але на якому все ж існує ефективна конкуренція.
- (53) Водночас, ціни на лікарські засоби в Україні, що закуповувалися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, у 2015 році були державними регульованими цінами, а не вільними цінами у розумінні норм чинного законодавства, а тому вказана норма Закону України «Про захист економічної конкуренції» у даному випадку не підлягає застосуванню.
- (54) Отже, питання встановлення роздрібних цін на препарати інсуліну у 2015 році не могли бути вирішені за допомогою законодавства про захист економічної конкуренції.

6. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (55) На подання з попередніми висновками у справі, надіслане Відповідачу листом Відділення від 27.02.2024 № 70-02/С-553, КП СОР «СУМИ-ФАРМ» не надало зауважень та заперечень.

7. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення

- (56) Відповідно до статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, справа не підлягає розгляду в Антимонопольному комітеті України, його територіальному відділенні.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-IX від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Ураховуючи викладене, на підставі статей 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, та пункту 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 3/02-71-21.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Головуючий

Владислав РУМ'ЯНЦЕВ